

„Edinost“

iz naja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročnino brez priložene naročnine se uprava ne odra.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 8 stotink (3 nč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglašit. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglašje sprejema upravnštvo. Naročnino in oglašje je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravnštvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molla piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Fiat applicatio!

(Dalje.)

Isti činitelji, ki dajejo direktivo vsemu javnemu življenju v pokrajini, kakor smo je v kratkih potezah — a še vedno ne niti približno tako ostro, kakor bi zaslužilo — označili v zadnjem članku, isti činitelji imajo upravo pokrajine v rokah in gospodujejo v dež. zboru in v njega izvrševalnem organu: deželni odboru. — Kakor se v vsem javnem življenju dežele istrske brezstransko gazi vsako pravo in vsaka morala kakor se v vsem javnem življenju v imenu psevdoliberalizma in neke le namišljene kulture ubija vsaki diš svobode in se že v kali zatira vsako prizadevanje za povzdigo kulturno toli zanemarjenega prebivalstva: tako vidimo iste signore, iste oligarhe, iste nasilnike in hinavce, kako v deželnem parlamentu ubijajo — parlamentarni princip, zlorabeči obliko, ki jo daje konstitucija, za ohranjanje najodurnejega absolutizma in despotizma.

Kakor v vsem javnem življenju, in to ne-le pripadnikom druge narodnosti, ampak tudi vsem onim, ki po svojem rojstvu, po svojem imetju in po svojem socialnem stališču ne pripadajo v kasto oligarhov, med epigone beneških patricijev, nista dovoljena — kolikor je to odvisno od gospodovalne klike — ni diš svobode, niti senca kakega prava: tako je v deželnem zboru manjšina postavljena izven vsacega prava, toliko onega, ki je daje ustava po svojih pisanih določilih in po svojem duhu, kolikor tudi onega, ki jej gre po poslovniku zbornice same in po običaju, veljavnem po vseh zbornicah, kjer imajo resnično parlamentarno in konstitucionalno življenje.

Nočemo ubrati tu narodne strune, da se nam ne poreče, da smo enostranski in da pretirujemo, ker nas narodni »šovinizem« zavaja v to. Nočemo pripovedovati, kako se tu žali neredni ponos manjšine, kake je ista v zbornici istrski dan na dan kruto žaljena v svojih najsvetjih čustvih, kako jej mili jej materini jezik mečejo iz zbornice, in kako jej celo z fizično silo zabranjujejo, ako hoče govoriti v tem milem jeziku svojem. Nočemo moralizirati z dokazovanjem, kako je večina v deželnem zboru se svojim postopanjem v kričnem nasprotju z določili ustave in nje zakonov in kako se ona z vstrajanjem v svojem v nasilnem postopanju činično vede nasproti opetovani obsodbi, izrečeni z razpušče-

njem od stranega najvišjega faktorja v konstitucionalnem življenju našem; ampak povdariti hočemo, kolika moralna in materialna škoda navstaja za vse prebivalstvo, koliko škodo trpe gmotni in kulturni interesi vse pokrajine vsled tega, da večina brutalno izključa manjšino od vsacega pravega parlamentarnega delovanja in jej onemogoča izvrševanje mandata vsej deželi v prid!

To hočemo dokazati čisto na kratko. Členi manjšine niso patricciji. To so sami sinovi bornih koč, vzrasli iz bednega ljudstva in živeči med njimi. Oni žive med tem ljudstvom, oni so v dotiki z njim po tisoč prilikah in gledajo dan na dan, od zore do mraka njega siromaštvo, njega trpljenje in njega težko borbo za ohranitev borne ekzistence. Ta vsakdanja tisočera skušnja jih pa tudi vsposoblja za razmišljanje o sredstvih in načinih, kako pomoči temu ljudstvu. Členi manjšine disponirajo z neizmernim fondom dragocene — vsakdanje skušnje. Ali to so tudi — kakor smo že rekli — iz bornih koč, izšli iz siromašnega in trpečega ljudstva. Oni so se morali le iz je kleno voljo in talentom ter v neprestanem pomanjkanju vsake udobnosti dokopati do znanja in do sedanjega razmerno ugodnejega položaja. Kar so, so morali postati — iz sebe. Oni so se morali res učiti! A učenje in izšolanje ob samih neugodnostih, v neprestanih naporih za nabiranje znanja in ob neprestani skrbi za — kruh: to je, ki bistri duha, ki ustvarja talente in — značaje. Pa še nekaj drugega! Le kdor je sam kedaj trpel, kdor je sam okusil, kaj je beda, kdor iz lastne skušnje ve, kaj je borba za življenje, za ekzistenco: ta more še-le imeti pravi zmisel za trpljenje družih! Iz lastnega trpljenja, iz lastne težke borbe klije resnična ljubezen do trpečega in borečega se sočloveka!

To treba upoštevati, to treba dobro razmisliti, ako hočemo priti do zavesti tega, kar je nam tu na mislih, do zavesti namreč, kolika je škoda za vse prebivalstvo, brez razlike narodnosti, za vso deželo, od tega, da je členom manjšine odvzeta možnost sodelovanja v deželnem zboru! Ako hočemo priti do zavesti, kolik zaklad znanja, talenta, skušnje in poštenje volje, izvirajoče iz prave, iskrene pristne ljubezni, gre tu v izgubo!! Italijani priznavajo sami, da je n. pr. Laginja »mentecolta« in da ga nimajo med sabo moža, ki

bi imel toliko praktičnega znanja ob vsakem javnem vprašanju, posebno pa v ekonomskih vprašanjih. Vendar mu ne dovoljujejo, da bi mogel svoje znanje in svoji praktični zmisel staviti v službo dežele! Vendar nočejo teh zmožnosti izkoristiti za javni interes! Ali ni to zločin na javni blaginji, da členov manjšine, da takih mož ne volijo v noben odsek in jim zapirajo pot do resničnega sodelovanja v deželnem zboru?! Ni-li ta zločin tem huji, ako uvažujemo, da je poleg tega, da je javna blaginja na škodi in da trpi osebno pravo členov manjšine kakor enakopravnih členov zbornice, užaljeno tudi etično pravo onih, ki so te poslance poslali v deželni zbor! Vsako vzkracanje pravice poslanca kakor takega pomenja žaljenje — volilec. Volilec imajo pravico do zbiranja svojih zaupnikov. Kaj je poslanec? On je le posredovalec, preko katerega ljudstvo samo sodeluje na zakonodaji. To je zmisel konstitucionalizma in parlamentarizma. Čim pa se izvoljenec ljudstva — krati svoboda v gibanju, čim ne more v polni meri izvrševati svojega mandata, je postala iluzorična pravica volilec samega, je pogajeno konstitucionalno in parlamentarno načelo. Tako se dogaja v naši Istri. Vse življenje v deželnem zboru istrskem je le persiflaža parlamentarnega delovanja. Vse delovanje v tem deželnem parlamentu je le zlorabljanje parlamentarne forme — za vzdrževanje odnošajev v deželi, ki se tako malo v soglasju z zahtevami konstitucionalne države, kakor se ne dasta družiti voda in ogenj.

(Zvršetek pride.)

Politični pregled.

V TRSTU, dne 2. septembra 1901

Socialist Ferri v Trstu. V soboto zvečer je imel učenjak in vodja socialistične stranke v Italiji, Henrik Ferri, znanstveno predavanje o novem stoletju, katerega je imenoval stoletje človekoljubja, bratstva in solidarnosti. Ferri se je izkazal izvrstnega, prepričevalnega in vstrajnega govornika in odličnega znanstvenika. V svojem sobotnem predavanju je v kratkih in markantnih potezah očrtal dosednji svetovni kulturni razvoj in pomen sedanjega XX. stoletja. Ravno kar minolo stoletje je imenoval stoletje para, sedanje pa stoletje elektrike. Dokazoval je, kako so vsi pojavi organskega in neorganskega sveta produkt solidarnosti ter povdarjal, da je samo potom solidarnosti mogoče

dospeti do uspehov v socialnem življenju. Ker je bilo to predavanje skoraj izključno znanstvenega značaja, nas z našega stališča ne more dalje zanimati in bi isto morali prinesiti doslovno, ali pa nič.

Zanimivejši pa je za nas včerajšnji Ferrijev govor o poslanstvu ali nalogi (misiji) socializma. Ferri je govoril o tem predmetu nepretrgoma nad dve uri in tako jasno in prepričevalno, da ga je občinstvo poslušalo kakor zamaknjeno. Razvijal je najčistejše socialistične ideje, a to na popolnoma realni podlagi brez običajnih utopij in sanjarij, s katerimi baš naši tržaški socialisti di strappazzo tako radi pitajo svoje potrpeljive poslušalce. Njegov govor je bila naj-sijajnejša polemika proti idejam in delovanju tržaških laških in slovenskih socialistov, uštevši Kristana, da o Ucekarju niti ne govorimo. Dozdevalo se nam je, kakor da so naši socialisti, ki so sedeli na odru pred Ferrijem, kakor — zatočenci pred svojim sodnikom, ki jim očita vse grehe njihove. Ako bi ne vedeli, iz kakih elementov je sestavljen generalštab tukajšnjih lažisocialistov, smeli bi upati, da Ferrijeva izvajanja ne padejo na nerodovita tla; ker pa poznamo naše može, smo prepričani, da je bil Ferrijev krasni govor, kar se tiče tukajšnjih lažisocialistov in njih vodij, žal, le lepa — gledališka predstava. Celó škodljiv utegne postati! Utegne jih le napihnuti. Za danes podajemo le nekatere točke Ferrijevega govora. Nekoliko komentarja napišemo pozneje.

Ferri je izvajal: Socialistična ideja se ni porodila v glavi kakega znamenitega misleca, socializem je naraven pojav razvoja narodov; neposreden vzrok socialističnemu gibanju pa je gospodarska beda. Kdor bi mogel odpraviti gospodarsko bedo, odpravil bi istočasno tudi socialistično gibanje. Beda pa se ne da odpraviti od danes do jutri; se ne da odpraviti z nasilstvom, z revolucijo, temveč z resnim in premišljenim delovanjem in študiranjem socialnega problema. Beda je glavni vzrok moralnemu propadanju; radi tega treba delati na to, da se beda odpravi, ker samo človek, ki ne trpi pomanjkanja, je pristopen višim idejalom. Socializem teži za tem, da odpravi bedo, ki sedaj razjeda večino človeške družbe. Socializem ne pozna osebnega sovraštva, ne sovrastva do posameznih razredov človeške družbe, on stremi za blagostanjem vsega človeštva. Socializem ni monopol posamičnika, temveč priznava svobodo v mišljenju in naziranju vsakomur, ki ima resno

PODLISTEK

Gospodje iz Trsta.

Spisal Ivo Trošt.

I.

Življenje se snuje tako pri vseh pozemeljskih snih, da kadar jim nade pomrô, živeti začne ob spominih. T. Doksov.

Spomini o gospodih iz Trsta pa za pravo niso niti moji, marveč mi jih je pripovedoval naš nanoški kažipot, ki je že spremenil na vrh Nanosa marsikatero dušo, željno planinskega razgleda. Ta »vodič«, kakor bi dejali Hrvatje, pa ni mož tistega stržena, da bi rekal: za nos ga boš vodil. Kaj še! On bo vodil tebe za roko in za nos, da sam ne boš vedel kam. Nekoč ga je pod Nanosom srečal imeniten gospod, čakajočega divjačine, in ga prašal nalašč in resno: Ali ste vi »en jager«? — Ne, čestiti gospod, nisem »jager«; jaz doma preišče koljem, kadar se mi zljublja, pa na »jago« hodim.

Morda bi bilo celó prerobato, ko bi vse spomine našega vodnika na Nanos obnavljal v sicer mehke podnanoškem narečju, pa z

maloizbiranimi besedami zgovornega možica; zato mu hočem biti za danes jaz nekakov vodnik preko stilističnih prepadov in trivijalnih nevarnosti. Ima namreč moja malenkost v teh spominih vsaj nekaj — statistične pravice.

Sedel sem lani koncem avgusta za pisalno mizo in grizel svinčnik, ko me je prišla klicat hišina iz sosednje gostilne: Pridite! Gospodje iz Trsta so pri nas, pa pravijo, da bi Vas radi videli.

Nevšečno-rad sem obljubil z malo vabljudim sklepom: torej tudi za danes pojde moj pisateljski honorarček v brezdanjo kupico! — Slovenec res nima sreče. O, Prešeren...

Opravil sem se za silo, pozabil palico doma v kotu in stopil na cesto, odkoder sem že videl pred gostilno: gospodje iz Trsta so zložno sedeli pod znanimi lipami ter zbijali med seboj šale, veseleči se, da pridem tudi jaz kmalu pomagat z enakim, če ne z ostrejšim orožjem, pa so se ukanili. Seveda v takem času (že koncem počitnic) in pa s svinčnikom za ušesom! — Tintni pijanec, tintna goba, dihur, ki noč in dan žre — fige...

— In dela dolgove, sem se obregnil vsem hkrati in sezal v roke.

Gospodje iz Trsta! Sami znanci, mladostni znanci.

Jaka Mladez, visok, črno zarasel mož, prijazenega lica, odločne vnanjosti, podjetnih korakov — eleganten kakor vselej, da, tudi ondaj, ko je še pouliškim tržaškim barabam bil strah in »paura« — pravi Martin Krpan, je gledal nas »vetorico prav izivajoče po strani, da sem takoj uganil: ta ima nekaj za uhom; pa mož ni imel ničesar za uhom, imel pa je nekaj — v žepu. O tem pozneje.

Nande, njegov brat, razun velikosti živo nasprotje Jaki, bi bil najraje vedel, koliko in kdaj bo večerja, sicer pa povsem praktična duša — po lastni trditvi vsakdanji čestilec tržaškega »Malička«, ker je nedosegljiv lažnivec.

Nandetov krasni glas je kar sam silil iz visoke posode.

Da ne zabim še tebe, prijatelj Tone Grm, ker imaš s slikarjem tega imena tudi le to skupnost, da sta se oba visoko povzpela. Tvoj soimenjak je sicer mojster v produkciji slikanih podob, a ti — kakor živih kipov.

Izboren storaravnatelj, govorancijar in še marsikaj drugega, kar moram opustiti, če hočem izvesti te-le spomine do konca z »napeto« pozornostjo, ki je bila pa še tisti večer v resni pogibelji, da — poč!

Znanec Jože z Bezgovice je mirno poziral dobrovoljni mož dovtype, pil, pušil, molčal; toda njegove misli so bežale daleč, daleč pred njim tja doli v vročo vipavsko dolino in še preko mrzlega Hublja, kamor je nameraval naslednji dan kar z Nanosa sfrčati s perotnicami črnega haveloka. Mož majhne postave se je pridružil za-to Jaki in Nandetu, da se očitneje spoznava razliko — majnih in velikih ljudi kričeči kontrast.

Duleis in fundo! Zadnji naj pride na vrsto med tržaškimi gospodi dobri znanec dr. Kove. Ko bi ne imel zlatega nanosnika, bi bil kratkoviden, in ko bi si ne strigel rjave brade, bi si najbrže strigel drugačno. Njegovo spretno oko je varno vodilo izročeno mu četico — iz smeha v smeh, po stezi neskaljene zadovoljnosti — kakor veli recept za drag denar kupljenega kažipota »gabamondo«.

(Pride še.)

voljo, da se svojim delovanjem povspeši reševanje socialnega problema. Oni ni pravi socialista, ki ne tolerira drugačnega mišljenja, nego je njegovo. Socialisti zahtevajo za se svobodo mišljenja, a priznavati jo morajo tudi drugim. Naša dolžnost je biti intransigentni v idejah, a tolerantni v osebah. (Dalje prihodnjič.)

Deželnozborske volitve na Kranjskem. Kandidatje narodno-napredne stranke v kmečkih občinah so sledeči:

1. Za okraj Kanič-Brdo: Feliks Staré, veleposestnik na Koloven. 2. Za okraj Radovljica-Kranjska gora: Ivan Čop, posestnik v Mostah. 3. Za okraj Postojna-Logatec-Senožeče-Lož Bistrica-Cirknica: Frančišek Arko, posestnik v Postojni in Matija Ambrožič, posestnik v Sušici. 4. Za okraj Vipava-Idrija: Ivan Božič, posestnik in župan v Podragi. 5. Za okraj Novomesto-Kostanjevica-Krško: Ivan Globčnik, posestnik Dobravi in župan kostanjevski. 6. Za okraj Trebnje-Višnja gora-Žužemperk-Mokronog-Litija-Radeče: Janez Bukovec, posestnik v Mrzluži in Franc Zupančič v Rakovniku. 7. Za okraj Kočevje-Ribnica-Velike Lašče: Franc Višnikar, c. k. sodni svetovalec v Ribnici. 8. Za okraj Črnomelj-Metlika: Fran Šetina, učitelj in posestnik v Črnomlju.

V volilnih okrajih Kranj-Škofjalo in ljubljanska okolica narodno-napredna stranka ni postavila svojih kandidatov, ker nima nobenega upanja do zmage: v dolenskih kmečkih občinah pa tudi ne, ker pripoznava, da sta kandidata katoliško-narodne stranke, gg. Košak in Pakiž, poštenjaka in politično koncilijantna moža, katerima — kakor čitamo v »Narodu« — ni smeti odrekati resnične skrbi za blagor kmetijskega stanu.

Volitve na Češkem. »Politik« zatrja, da je bil deželni zbor razpuščen v sporazumljenu s Čehi in konservativnim plemstvom. Če je to res, potem je to primeren odgovor na zahtevo »Neue Freie Presse«, ki je hotela, da vlada pripomore liberalnemu ali — kakor je imenujejo — ustavovernemu veleposestvu do zmage.

Nemška liberalna, ali napredna stranka je že izdala svoj volilni oklic. Ta oklic je precej ostro koncipiran proti Vsenemcem, oboja boj radi boja in izreka naravnost, da je usodna zmota to, ako Nemei resno mislijo na ponemčenje naroda češkega. Vsenemei da se love za meglenimi cilji, nedoseznimi v doledni bodočnosti. Ta ostrost bi bila vse hvalevredna, ako ne bi imela na sebi dvojne hibe: da je došla prekasno in da ni — odkritosrčna. Če gg. liberalci ne mislijo na ponemčevanje naroda češkega, potem bi kar priznali enako pravo?! Kako morejo torej v istem oklicu obsojati Badenijeve jezikovne naredbe, ki se vendar niso dotaknile nobenega nemškega prava in so hotele le češkemu jeziku pripomoči do jednakega prava?! Kakovi hinavei so to, to vidimo baš sedaj, ko liberalna manjšina veleposestva zahteva večine primerno zastopstvo. To samo na sebi bi bilo seveda pravično. Ali če pomislimo, da je večina veleposestva v zadnjem zasedanju deželnega zbora celó potom zakona, po predlogu grofa Buquoi-a, hotela zagotoviti manjšini tako zastopstvo, a je liberalna manjšina to ponudbo odurno odbila, potem moramo že drugače soditi. Treba pomisliti namreč, zakaj je odbila? Zato, ker je bila uverjena, da jej vlada pomore v sedlo in da se je približala doba nemškoliberalne renesance. Ker se je torej nadejala, da bo ona mogla gospodariti, je odbila spravljivo roko; sedaj pa, ko vidi, da se je motila v računih in da jej mesto nove dobe kaže popolen polom, sedaj zahteva, kar je poprej sama odbila v svoji poželjivosti. Naj le propade taka stranka hinavcev, naj le zavladajo Wolfi — Slovani ne pridobes s tem ničesar in ne izgube.

Zavod sv. Jeronima. Vedno jasneje je, da je bil brigantski napad na zavod sv. Jeronima od laške vlade inšpiriran čin. Laška vlada je potrebovala vzrok, da utakne svoje dolge prste v zavod in poslala je tja tisto tolovajsko bando pod vodstvom famoznega Alacevicha. To dokazuje tudi fakt, da je sedaj, mesto da bi bila izgnala udrle iredentarije, pustila jih tam in sama vzela zavod v roke ter mu postavila svojega komisarja. Da o tem nima poštenih namenov, bo menda takoj jasno vsakomur; za one famozne pseudodalmatince, ki so laški vladi služili za orodje, pa bo brzkone veljal izrek: der Moor hat seine Schuldigkeit gethan, der Moor kann gehen. Iz Rima poročajo dalje, da se je v vatikanu sestal svet kardinalov na posvetovanje o tej zadevi.

Rimska »Voce della Verità« pravi, da so tisti moderni »junaki«, ki so udrli v zavod, sami iredentariji. Isti list izraža nadalje svoje zadoščenje na tem dogodku, ker sedaj vsaj svet spozna, kako neznosen je položaj Vatikana v Rimu. »Hrvatska« pravi, da bi Italijo morali staviti pod varuštvo evropskih vlasti, ker liki Turčiji ni zmožna zagotoviti varnosti imetja in posestva. Avstrijski poslaniški svetnik, ki je zopet obiskal rektorja dr. Pazmana, ni niti pogledal Alacevicheve družbe!

Tržaške vesti.

Zdaj pa bo po nas! Iz krogov železničarjev so nam došli poročati, da sodrugi nabirajo med železničarji podpise na neko izjavo, naperjeno proti našemu listu. Vse pa da se vrši nekam tajnostno. Sodrugi sodijo menda, da je tajnost v pripravi najbolje jamstvo za — efekt. Izjava bo brzkone priobčena v »Rdečem praporu«.

Kako se smešijo! Da so nam dotičniki nasprotni, to vemo že davno in res ni nikake potrebe, da nam to pripovedujejo s kako izjavo. Nasprotni pa so nam v glavnem zato, ker »Edinosti« — ne čitajo! Naši poročevalci nam zatrjajo, da jih med njimi, ki podpisujejo, ni niti 5, ki bi čitali naš list! Celó taki pokladajo svoje podpise, ki slovenski sploh ne znajo.

Vsi ti ljudje poznajo naš list le od tiste strani, katero jim kažete Kristan in Kopač. Čitatelj pa si napravi sedaj sodbo, v koliko so ti ljudje opravičeni soditi o našem listu! In gotovo nam verujejo čitatelji, da z vso hladnostjo pričakujemo dneva, ko Kristan in Kopač izvršita imenitno delo in izvrstata zopet eno luknjo — v zrak!

Zopet se je ujedal. Iz Nabrežine nam poročajo, da je tisti človek, ki čuje na ime Kopač in o katerem res ne vemo, je-li bogateji na aroganci ali na ignoranci, zopet po maniri starih klepetulj na trgu zasramoval našo narodno stranko in imenoma tudi gg. Gregorina in Rybača. Da ni ta človek aroganten in ignoranten, pač ne bi se bil skliceval na konferenco socialista Ferrija. Mož se je namreč bahal, da Slovenci morajo prepasti v kratkem in zmaga socialstov da je gotova. Sigurno znamenje temu da je velika udeležba na konferenci Ferrija. Revše! Njega duševno obzorje seveda ni tako široko, da bi mogel umeti, da pametna izvajanja o socialnem vprašanju vsakdo rad posluša: z zanimanjem in — mirno! Le kakov ignorant si more domišljati, da so bili v soboto in v nedeljo v gledališču Rossetti sami somišljeniki jednega — Kopača! Sicer pa: tudi ko bi bili! Kaj bi bilo dokazano s tem? Če kumpanija Kristan, Kopač in camorrist Učekar v mestu, kakor je Trst z blizu 170.000 prebivalcev, ne bi mogli zbobnati skupaj niti par tisoč ljudi, potem — naj le zaprejo svojo botežo! Saj so o zadnjih volitvah dobili okolo 5000 glasov. Če se torej sedaj bahajo s par tisoč, je to znamenje, da so — nazadovali.

In ako bi Kopaču duševno obzorje sezalo malec dalje, nego mu seza — nos, in ako bi sploh imel zmožnost v sebi, da bi umel in prebavil to, kar je izborno govoril Ferri, gotovo bi ga rudečica občila in sramoval bi se! Nečuvstvo je to in znak fenomenalne arogance, blasfemija je to na socialnem problemu, ako jeden Kopač hoče jednega Ferrija vleči doli v svoje lastne duševne nižave! Ferri in — Kopač! Ferri je govoril, kakor govorijo ljudje, ki — študirajo socialno vprašanje: Ferri je — mislec! Zato pa zasluži vsaj toliko spoštovanja, da se ne primerjajo žnjim ljudje, ki ob plamenu velike in plemenite ideje grejejo — svojo godlo.

Je-li res? Prejeli smo in objavljamo:

Slavno Uredništvo!

Na podlagi čl. 19 tiskovnega zakona podpisani prosijo, da se takoj tiska glede članka »Je-li res?« v cenjeni »Edinosti« od 31. Avgusta 1901 št. 199 sledeči popravek:

1. Ni res, da sem rekel: da je latinski jezik edino mogoči jezik — da je latinizem edino zveličaven.

Ampak res je, da sem govoril, da latinski jezik, ker mrtvi jezik se je ohranil v katoliški cerkvi kot obredni jezik. Da je pa latinski jezik edino mogoči in da je latinizem edino zveličaven, mi ni niti od daleč prišlo na misel.

2. Da ni lepo, da naše ljudstvo zahaja k Armenom kar da bodo dajali odgovor oni,

ki je zavajajo — o tem nisem zinil niti besede.

3. Da je sam Odršenik pri zadnji večerji govoril latinski, kaj takega se je moglo le sanjati dotičnemu poročevalcu v njegovi puhli glavi, ker katoliškemu duhovniku je predobro znano v katerem jeziku je govoril Odršenik. Toliko v pojasnilo dotičnim poročevalcem, ki hodijo v cerkev zato da iščejo dlako v jajci, ne pa zavoljo nauka, in kateri s svojimi lažmi po drugem ne hrepené kot samo po tem, da poštene in vrle duhovnike mažejo. Tak človek je ali hudoben, ali neveden ali neumen.

Josip Košir,

duh. pom. pri Starem sv. Antonu.

V TRSTU, 1. Septembra 1901.

Pripomba uredništva. Mi pripobujemo radi ta popravek, ker sami želimo, da pride resnica na dan. Saj smo to zahtevo sami izrazili v notici, katero popravlja veleč. gospod kapelan. Veleč. gospod pa se jako moti, ako meni, da nam je s § 19. kaj imponiral. Ravno narobe. Ako bi nam bilo več do § 19. — te najbolj rabljene in še bolj zlorabljene ustavitve, kolikor jih je prišlo iz rok zakonodajalcev —, nego nam je do tega, da pride resnica na dan, bi ta popravek, zlasti z ozirom na njega zadnji odstavek, že počival — v košu.

Ali nam je do resnice. Kakor nočemo, da bi se gospodu kapelanu krivica godila, in smo pripravljeni lojalno popraviti jo, ako se mu je res zgodila, tako nočemo na drugi strani, da ostane brez odgovora in zavrnitve napad na stvar, kateri služimo z vso dušo, za slučaj, da se je res dogodil tak napad! Besedo imajo sedaj oni, ki so nam sporočili.

Veleč. gospod kapelan naj nam ne zameri naše odkritosrčnosti: mi smo danes še dvomljivi in nismo še popolnoma prepričani o stvari. Danes manje, nego smo bili včeraj, ko smo prejeli njegov popravek. Veleč. gospod kapelan naj se spomni na včerajšnjo populudansko propoved pri starem sv. Antonu! Ne izrecno, a vendar dovolj jasno tudi za najbolj priprostega človeka, je propovednik aludiral na to-le našo, ako smemo tako reči, afero, in je — na način, da je bila teden-eja očitna — govoril o sveti cerkvi, kateri je nje Ustanovitelj zagotovil večni obstanek, in katere nje — novi sovražniki ne premagajo nikdar! Na ta prikrito-odkriti obnovljeni napad bi lahko igraje odgovorili z izdatno, premagovalno polemiko. Ali ne treba! Onemu, ki — govore o sovražnikih cerkve — namiguje na nas, odgovarjajo že dejstva sama. Le kratka opazka nam budi dovoljena. Ne sovražniki — ker sovražstvo je grd, nekrščanski čut — pač pa nasprotniki — to pa neizprosni — smo njim, ki po vsej sili tlačijo cerkev v protislovje z našimi narodnimi aspiracijami. In baš takih je danes le premnogo v Trstu in v Gorici in na Kranjskem. In to je jeden vzrok, da je narod slovenski danes v dobi nevarnih kriz, v dobi narodno-politične obnemoglosti nasproti vnanjemu svetu, mesto da bi bil v dobi krepkega razvoja in vspešne borbe za revindikacijo svojih pravie in za svojo bodočnost.

Slovensko romanje na Brezje. Tržaška Marijina družba je priredila poseben romarski vlak iz Trsta do Otoč in nazaj. Iz Trsta odide vlak iz velikega južnega kolo-dvora v sredo dne 4. septembra točno ob 10. uri zvečer. Potreba je, da se začnejo romarji zbirati na postaji že precej po deveti uri zvečer.

Vlak se bo ustavljal mej potom po potrebi tudi na drugih postajah. Natančnejši vozni red se prijavi takoj, ko ga objavi vodstvo južne železnice.

Sprejemanje božjepotnikov in razdajanje voznih listkov je podaljšano še do torka zvečer.

Skrbljeno je tudi za izlet na Bled.

Mej udeležniki vlada živo veselje in prava zadovoljnost. Saj pojdejo v lepo Brezje in na rajski Bled, da se nagledajo lepe slovenske zemlje — da si pridobe novega navdušenja za daljše boje!

Promet s poštnimi nakaznicami. Od 1. septembra t. l. dalje je dovoljeno odpošiljati poštne nakaznice v znesku do 1000 kron proti pristojbini, ki velja za notranji promet, tudi poveljstvom, častnikom in moštvu c. in k. vojnih ladij, nahajajočih se v tujih vodah.

Ekspresno dostavljanje in izdajanje izplačilnih potrdil ni dovoljeno.

Na c. in kr. vojnih ladijah oddane poštne nakaznice je smeti pošiljati za adresatom samo v avstro-ogerski monarhiji in okupacijskem ozemlju.

Rok za reklamacije v slučajih, da se je nakaznica izplačala kakemu neopravičenemu, je določen v prometu s ces. in kr. vojnimi ladijami na jedno leto po preteku roka za veljavnost nakaznice.

Drobne vesti. Pobegla dolžnica. Tereza Trevisan, lastnica neke hiše v ulici Solitario, ovadila je predvčeršnjim jutraj na policiji svojo ubeglo stanovalko Evgenijo G. Pred osmimi dnevi došla je ta posledaja ter jo prosila 100 K, da odkupi neke stvari v nekem mestu v Italiji. Včeraj se je G. oddaljila iz hiše z namenom, da kupi neke stvari in ni se povrnila več.

Navihan slepar. Pred nedavnim časom, se je — kakor smo že poročali — neki neznan mladenič, o katerem se je doznalo pozneje, da je identičen z Ivanom Pelizzon iz Trsta, pristojnim v Mirno, starim 19 let, izdal za sina Jakoba Zanuchi-ja pri Antonu Matuliču z Reke in je pri tem zahteval nekaj zlatanin vrednih skupaj 312 kron. Pozneje je napravil Pelizzon še več takih sleparij. Ker si je isti poštenjakovič hotel prisvojiti na ta nepošten način še nekatere svote denarja, so ga v petek aretirali in sproveli v ulico Tigor.

Slabo varstvo. V petek je neki učenec pustil jerbas, v katerem je bilo vrednosti 100 K blaga, svojemu prijatelju v varstvo. Le-ta je na to pobegnil z jerbasom in je blago zastavil pri Dusihu. Gospodar učenca je vso stvar naznanil policiji in naslednjega dne so slabega varuha aretirali in sproveli v ulico Tigor, kjer ga privadijo na boljše varstvo tujega blaga.

Ogenj. Včeraj jutraj ob 10. uri in pol gorelo je poslopje stare tovarne Pegolota, v ulici via della Fabbrica št. 6. — Došli gasilci so ogenj kmalu pogasili.

Poskus samomora v ječi. Včeraj aretirani Domenik Bauchmann, 52 let, iz Štajerske, hotel se je minolo noč v ječi obesiti. Višji paznik, oficijal g. Vileher, je še oprave času opazil grozno nakano in preprečil samomor. Ker se sumi, da se nesrečniku nekoliko meša, poslali so ga v bolnišnico v opazovalni oddelek.

Mož s steklenico v roki. 22-letni mehanik Federik Polli je imel nekoliko besedij z nekim De Rossa. Le-ta je ranil Polli-ja s steklenico na čelu tako, da je bil prvi primoran iskati pomoči na zdravniški postaji. Uro potem je mati ranjenega, izvedša, da je njen sin ranjen, šla k De Rosse-ju in je hotela poizvedeti, zakaj je njenega sina ranil?! Ali De Rosse, ne bodi len, je zopet pograbil steklenico in je žnjo ranil tudi mater.

Dražbe promičnin. V torek, dne 3. septem. ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe promičnin: na trgu della Caserma 2, tiskarski stroj; ulica Farneto 32 in ulica Bevenuto 2, hišna oprava; ulica Fontanone 1, hišna oprava; ulica Remota 6, voziček, krave; ulica Canale 7, vozovi, konjska oprava, seno in pohištvo; ulici del Fin 16 a, hišna oprava; ulica Remota 4, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri jutraj 19.5, ob 2. uri popoldne 28.8 C°. — Tlakomer ob 7. uri jutraj 765.0. — Danes plima ob 11.12 predp. in ob 11.47 pop.; oseka ob 5.6 predpoludne in ob 5.47 popoldne.

Včerajšnja veselica »Slovanskega pev-skega društva« je vspeła popolnoma v vsakem pogledu. Več pride.

Konsumno društvo v Lonjerju priredi dne 15. t. m. veselico, kar naj druga društva blagovole na znanje vzeti. Program pozneje.

Vesti iz ostale Primorske.

× Vožnje po morju med Kopr in Trstom. (Zvršetek.) S tem parobrodom so se vozili skoro sami kmetje iz okolice koperske; in da si so bile cene znižane, se je mogel vendar vzdržati z dobičkom. Ta, rekel bi, zašalo-konkurenci donesla je koperskemu društvu v letu in pol okolo 45.000 gld. škode.

Čim je to novo društvece, na čelu mu kapetan Ferrari, kupilo jako hiter parobrod »S. Giusto«, se je staro kopersko društvo začelo bati za svoj obstanek in je zbok tega napelo vse sile in je upotrebilo vsa mogoča

in nemogoča sredstva, da bi uničilo novo društvo. Tu se je plačevalo sensale, kričaje v mestu in po okolici, da premamijo slovenske kmete, zlasti pa mlekarice, ki potujejo v Trst vsaki dan po zimi in po leti. A tu ni bilo več čuti »porco di sciavo — sciava di legno, va coi vapori sciavi — croati« — ampak prosilo se je, gladilo, nagovarjalo, obečalo. A zadolžene kmete so strašili in jim celo zapovedovali, da morajo z njihovimi parobrodi. Tu je bilo celo videti, da so tudi takozvani koperski konti in markizi držali kmetice — osla in jej pomagali izkreati nje stvari in so klicali: Nazario! Tomaso! Piero! aiuté a questa povera donna! Capitano, l'aspetti un poco, ghe ne vien ancora; povera gente come che i se stanci e sudai, bisogna aver pur un po di cor per questi poveri diavoli itd. itd.

Zdaj so bili naši kmetje kar naenkrat ubogi siromaki, utrujeni in izmučeni, do katerih treba imeti sra in jim pomagati. Kakor so že naši kmetje po Istri sploh dobre in blage naravi ter radi pozabljajo in hitro odpustajo onim, ki so jih nekdanj makari mučili in bičali — samo da se jim znajo lizati in jim kaj obečati: tako se je zgodilo tudi tu! Mnogi slovenski kmetje so namreč verovali koperskim lisjakom in so se polaknili po nižji ceni in nekateri tudi po dobri sensariji — in vračati so se začeli k staremu društvu. Ta kratkovidnost in lakomnost slovenskih kmetov sta pritrjali do tega, da sti se obe društvi zjedini in storili konec konkurenci, a kapitan Ferrari je ostal v službi zedinjenega društva. Sedaj je postalo staro kopersko društvo zopet jednim gospodarjem linije med Koprom in Trstom. Občinstvo, sosebno pa naši slovenski kmetje, so to občutili takoj. Z ene strani se prav godi našim kmetom, ker so tako nevedni in kratkovidni, da — kakor sem rekel — tako hitro pozabljajo na vsa zla in žaljenja, ki so jih pretrpeli od svojih starih kletih dušmanov. Slovenski kmetje ne vedo še razlikovati pravih prijateljev od licemereev; namreč razlikovati med onimi, ki si prizadevajo, da bi jih povzdignili iz robstva in jih osamosvestili, in onimi, ki gledajo samo na to, da jih obdržijo v tmini, da jih ponižujejo in da jih moralno in materialno uničujejo...

Da vidimo sedaj, kako je prišlo do tretje konkurence! Ravnateljstvo združenega parobrodnega društva je ukazalo kapitanu Ferrariju, da od vsakega potnika, ki ni rojen v Kopru, zahteva nekoliko novčičev več. Dogajalo pe se je, n. p. da je bil mož Koperčan, a žena mu rojena izven Kopra, ali pa narobe; pa sta živela v Kopru po 50 let in tudi več. In jeden ali drugi, rodod tujinec, je moral plačati več! Neverjetno, ali resnično! Seveda je začelo občinstvo mrmati in kričati proti direkciji, češ: ako hočemo potovati na koperskih parobrodih in manje plačati, treba, da nosimo seboj krstni list.

Na to je direkcija odpustila iz službe — kapitana Ferrarija, hoteča menda s tem prepričati občinstvo, češ, da je bilo vse to le kapitanova samovolja, ali morda, da ni znal tolmačiti ukaza predsedništva. Kapitan Ferrari, oče rodbine, je bil s tem prisiljen, iskati si drugo službo. In jo je tudi našel! Namreč bogate kapitaliste v Trstu, ki so kupili parobrod S. Giusto, ravno oni isti parobrod, ki ga je bilo kopersko društvo prodalo v Genovo.

Početkom meseca aprila je stopil S. Giusto v akcijo ter so se takoj prvi dan narili nanj vsi slovenski potniki iz okolice koperske, a nekatere mlekarice so jokale od veselja. In treba še vedeti, da so skozi ves mesec april in maj tudi malone vsi Koperčani — razun akcijonistov — potovali s S. Giustom.

Ravnateljstvo koperskega društva, videče, da mu je odzvonilo, je začelo, po svoji stari navadi, psovati in pisariti po svojih novinah proti novemu društvu, češ, da je to društvo sčialo ali croato, ker da so dotični kapitalisti Hrvatje in Slovenci in da društvo ima — politične svrhe.

Da si sta parobroda »San Giusto« in »Capo d'Istria« jako udobna in brza, vendar so jima fanatični Koperčani obrnili hrbet in se povrnili na svoj »Santorio« in »San Nazario«. Tu se zopet sedaj nagovarja, prosi, zaklinja, straši, agitira na vsaki način po mestu in po okolici, da bi premamili zlasti slovenske mlekarice na njihova »Santorio« in »San Nazario«; a psuje se in kriči proti onim, ki se vozijo s parobrodoma »ščavonskega društva«, imenovaje jih izdajice domovine: »traditore della patria«!

Povdariti mi je, da je vsaj do sedaj večina slovenskih kmetov, posebno pa mlekarice, ostala zvesta novemu društvu. Seveda je tudi tu in tam kukavica brez značaja, ki se se dali pregovoriti in premotiti po sensalih, ki tekajo po okolici ali čakajo ljudi na vratih mesta, ter jim — po svoji navadi — lažejo, da novo društvo skoro propade, ali da se umakne, da bo kapetan Ferrari iztiran...! In sličnih bedastoč in nezmislov.

Vedeti treba, da se potuje sedaj v Trst in nazaj skoro vsako uro dneva. Staro društvo vozi kmete za 5 nvč. v Trst in nazaj, mleko in druge proizvode pa brezplačno. Novo društvo vozi za 10 nvč., a eno in drugo društvo postopati s kmetom v rokavicah.

Kmetje in kmetice okolice koperske! Vedite, da smrtali srečno življenje jednega in drugega društva je od vas odvisno. Nikar se ne polaknite na le začasno znižano ceno! Pazite, da ne boste morali, ako bi novo društvo propalo alise umaknilo, s časom z debelimi interesi vračati tisti poboljšek 5 nvč., ki vam ga sedaj ponuja staro društvo! Pazite, da ne boste morali zopet trpetivsa žaljenja, progajanja in zaničevanja, ki ste jih — pravi mučeniki na koperskih parnikih — trpeli v minolih časih! Glejte, kaj delate!

× Pesnik Simon Gregorčič je hudo obolel. Z Gradišča prihaja žalostna vest, da je tam, na svojem posestvu, naš pesnik Simon Gregorčič nevarno obolel. Dal Bog, da bi se obrnilo na bolje!

Vesti iz Kranjske.

* Smrtna kosa. Dne 29. t. m. je umrl po dolgotrajni bolezni na svojem domu v Košani, previden s sv. zakramenti za umirajoče, g. Josip Dekleva, c. kr. nadporočnik pešpolka št. 47, nameščenega v Gorici. Pokojnik je bil v 37. letu. Bil je blag značaj, jako čistan od vseh, ki so ga poznali! Ostal je zvest sin svojemu narodu. P. v m.!

* »Narodna čitalnica« v Vipavi priredi dne 6. septembra ob 7. uri zvečer v svojih prostorih »pri Uršiču« veselico z nastopnim vsporedom: 1. Sattner: »Za dom med bojni grom«, moški zbor. 2. Juvane: »Rožice«, moški zbor. 3. Murnik: »Napoleonov samovar«, enodejanjka. 4. Silvester: »Zakaj bi jaz ne bil župan?«, samospes s spremljevanjem godbe na lok. 5. Ples. Med posameznimi točkami in k plesu bo sviral septet mestne goriške godbe na lok. Ustopnina na veselico 60 stot., sedež 40 stot., k plesu 2 kroni.

Ker je čisti dohodek namenjen za napravo novega čitalničnega odra, se radodarnosti ne stavijo meje.

Na obilno udeležbo uljudno vabi

ODBOR.

* Električna železnica v Ljubljani se otvori v nekoliko dneh. Stroški za gradnjo te železnice znašajo nad 1.200.500 K. Dolžina obeh desedanjih prog znaša 5300 metrov. V promet pride za sedaj 14 voz. Vsaki voz stane 17.500 K. Pogodba med podjetjem in občino velja za 50 let. Potem pripade železnica brezplačno mestu. Mesto pa si je pridržalo pravico, da more že čez 25 let odkupiti vse podjetje.

Razne vesti.

121 let star. V Rumunskem mestu Belcesti je umrl te dni tamošnji meščan Juri Chele v dobi 121 let. V mladosti je Juri Chele živel lahkomišljeno in potratno. Na stare dni pa se je izpametil. Sam jedel je dosti, in je pri vsej svoji visoki starosti prenašal več pijač, nego vsaki mlad človek. Nevarno bolan ni bil nikdar.

Na velblodi iz Varšave v Pariz. Iz Pariza poročajo: Grof Tyraskovski javlja sem, da vsled neke stave dne 30. septembra zapusti Varšavo na velblodu, da preko Dunaja-Curiga-Lyona odpotuje v Pariz. Proračunil je, da dne 14. oktobra dospe v Pariz.

Sneg na Češkem. Iz Budejevic poročajo: V Češki Šumavi palo je dosti snega, in je vreme postalo zelo hladno.

Buri ne pijejo žganja. Burska vztrajnost prihaja gotovo tudi od tod, ker je v burski vojski žganjepitje najstrožje prepovedano in

tudi uživanje drugih alkoholčnih pijač je pri junaških Burih jako omejeno.

Deček svojega lastnega brata ubil. Dne 9. m. m. je šel 12-letni deček Miča Baič, v vasi Ljubči v Ogolinskem okraju, po ukazu svoje matere na travnik, da nakosi trave. Žnjim je šel tudi njegov brat, 9-letni Mileta Baič. Ker Miča Baič ni bil sposoben temu delu, je nehote udaril s koso po vratu svojega brata in mu presekkel srčno žilo. Vsled odtoka krvi je nesrečni deček umrl.

Književnost in umetnost.

Slovensko gledališče v Ljubljani. V gledališču in »Narodnem domu« se že od 21. t. m. vrše redne izkušnje za dramo in opero. Dramske izkušnje vodi gosp. rež. Dobrovoljaj, opere pa gg. kapelnika Tomaž in Mitrovič. Operno osoaje se je popolnilo; angažirane so tri nove prve pevke in tenorist za druge vloge, pomnožil se je tudi možki in ženski zbor, tako da bo slovenska opera letos zopet napredovala. Za dramo je pridobilo šestero novih slovenskih, hrvatskih in čeških močij, tako, da bo tudi naša drama napredovala. Sezona se otvori 22. septembra z dramsko predstavo. Radi večega reda in discipline izda odbor dramatičnega društva natančen »Disciplinarni gledališki red«, ki določa pravice in dolžnosti členov. Za sedeže in lože so se začeli že oglašati stalni gledališki posestuiki.

Po »Slov. Narodu«.

Iz Vidma smo prejeli sporočilo, da komisija Perozičevega oratorija iz Vidma pošlje v torek dne 3. septembra zadnjič svojega zastopnika v Trst (Hotel Delorme čitalna soba), da bo prodajal listke za vstop k proizvajanju naznanjenega oratorija. Kdor želi prisostvovati, naj na zamudi prilike! In najbolje je da si že prej preskrbi listek.

Brzjavna poročila.

Romunska kraljeva dvojica na potovanju. BUDIMPEŠTA 2. (B) Romunska kraljeva dvojica je dospela semkaj danes ob 8. uri zjutraj in je po kratkem mučenju tu nadaljevala pot na Dunaj.

Zavod sv. Jeronima.

RIM 1. (B) Zavod »San Girolamo degli Schiavoni« je zaposel začasno, ki je kraljevi komisar odredil, da so toliko Dalmatinci, kolikor dosednji rektor Pazman zapustili zavod, dokler sodišče odloči o tej stvari sodnija. Redarstvo zabranjuje vsakomur uhod.

Nesreča na železnici.

NEW-YORK 1. (B) Glasom zadnjih vesti iz Kalispela, je bilo vsled trčenja dveh vlakov ubiti 36 oseb, med temi 33 skandinavskih delavcev.

Vojna med Venezuelo in Kolumbijo.

TRINIDAD 1. (Reuter.) Pričakovati je, da v nekoliko dneh redne venezuelske čete uderejo v Kolumbijo. Devettisoč mož pod poveljstvom generala Dusita je pripravljenih, nih, da podpre ustajo. Položaj je smatran resnim.

CARACAS 1. (B) Vlada objavlja spomenico vsem prijateljskim državam o sporu s Kolumbijo, v kateri pravi, da vlada meni, da je na predvečer vojne.

Francozko-turški spor.

PARIZ 1. (B) Neka poročila iz Algira poročajo o vznemirjenju, ki da je nastalo tamkaj vsled francosko-turškega spora in podpirajo to vest s tem, da so v mnogih kavarnah izvesili sliko turškega sultana. Neka nota pisarne Havas izjavlja, da se dosedaj ni pojavilo nobeno znamenje kake vznemirjenosti ter da so sultanove slike že od nekdanj visele po kavarnah.

Vojna v južni Afriki.

LONDON 2. (B) Lord Kitchener brzjavila iz Pretorije: Zgube možta ki je spremljala vlak, katerega so Buri pri Hamerskraali razpršili v zrak znašajo, razun padlege podpolkovnika Wandeleurja, 9 mrtvih in 17 ranjenih. Vse ranjene so spravili v Pretorijo. Število tega vlaka spremljejočega možta je znašalo 45 mož.

Dohodki in izdatki Zedinjenih držav. WASHINGTON 31. (B) Državni dohodki v mesecu avgustu so znašali 45.394.125 dolarjev; izdatki 39.383.000 dolarjev.

Dogodki na Španjskem.

CADIZ 1. (B.) Prebivalstvo Setelila se je združilo proti carinskim uradnikom, kateri

so hoteli sestaviti zapisnik prodajalnice. Radi tega je došlo do hudega sprijema z orožništvom o čemer je bilo več oseb ubitih in ranjenih. Orožniški poveljnik se je podal v Setelil.

Restaurant

SILBEREGG

Via Ghega št. 9 A.

■ najugodnejša gostilna ■

PLZENSKO PIVO SILBEREGG
po 24 novč. liter.

Namizna vina in v buteljkah
zajamčeno pristna

Izvrstna italijanska in nemška kuhinja.
Kosila in večerje od 20. novč. više.

Pivo v buteljkah
iz zaloge
SILBEREGG (G. E. POHLY),
Via Zovenzoni št. 2.

Tam se nahajajo tudi najpristnejša
vina: opollo, istrsko črno in belo.

FILIJALKA
c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.	
V vrednostnih papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni izkaz 2 1/4 %	30-dnevni odkaz 2 1/4 %
30- " " 3 3/4 %	3-mesečni " 2 1/4 %
	6- " " 2 1/2 %

na pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih bankovcih avstrijske veljave, stopijo nove obrestne takse v krepot z dnem 24. junija, 28. junija in odnosno 20. avgusta t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni oddel.

v vredn. papirjih 2% na vsako svoto. V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropave Reko kako v Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradee Sibin, Inomostu, Czovec, Ljubljano, Linc, Olomcu Reichenberg, Saaz in Solnograd, brez troškov.

Kupnja in prodaja

bitku 1% provizije.

Inkaso vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Predjumi.

Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente / Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po jako umestnih pogojih.

Kreditna pisma na katerikoli mesto.

Vložki v pohranu.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske in italijanskih frankih, ali pa po dnevnem kursu.

Sprejemajo se v pohranu vrednostni papirji, zlati ali srebrni denar, zlati avstrijski bankovci itd. po pogodu.

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohoštva
vseh vrst

• T R S T •

TOVARNA:	ZALOGE:
Via Tesa,	Piazza Rosario št. 2
vogal	(šolsko poslopje)
Via Limitanea	in Via Riborgo št. 21

Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI CENIK ZASTONI IN FRANKO

Predmeti postavio se na parobrod ali železnico franko.

Viljem Dalla Torre

Velikanska rastava pohoštva in
tapetarij. Izvenredno ugodne
cene.

VILJEM DALLA TORRE
v Trstu, trg Giovanni 5. (Palača Diana).
Moje pohoštvo donese srečo.

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI

z omejenim jamstvom

naznanja slovenskemu občinstvu, da
je prevzela

prvo slov. zalogo pohoštva
iz odlikovanih in svetovnoznanih to-
varn v Solkanu in Gorici

Antona Černigoj-a
katera se nahaja
v Trstu, Via Piazza vecchia
(Rosario) št. 1.
(na desni strani cerkve sv. Petra).
Konkurenca nemogoča, ker je blago
iz prve roke.

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nč. za besedo; za večkratno insercijo pa se cena primerno zniža. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 10 gld. ter se plačujejo v četrtletnih anticipiranih obrokih. Najmanjša objava 30 nč.

V Trstu.

Zaloga likerjev v sodih in buteljkah.
Perhauc Jakob ulica delle Acque 12
Zaloga vsakovrstnih vin in buteljk. Postrežba točna, cena zmerne.

Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pekarna in sladničarna, svež kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vaprejem tudi domači kruh v pecivo. Postrežba točna.

Nepregorljive mrežice.

Vitez D. v Trstu, Piazza Negozianti št. 1
priporoča slavnemu občinstvu svoje nepregorljive mrežice (retine) „Meteor“ in vse druge priprave za plinovo luč „Auer.“

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svoji kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ ki sti shajališči Slovencev. Na razpolago so vsi slovenski in mnogi drugi časniki.

Oglje in drva.

Muha Josip v ulici dei Torro št. 12
priporoča svojo dobro preskrbljeno zalogo oglja in raznega kuriva kakor premoga, koka, trdega lesa itd. Svoji k svojim!

Pohištvo.

Prva slovenska izdelovalnica in zaloga zasnovnega pohištva lastnega izdelka. Sprejemam naročbe po načrtu. Delo fino in trpežno, cene brez konkurence. Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu in na deželi v smislu gesla „svoji k svojim.“ Andrej Jug v Trstu ulica S. Lucia 12 zadaj c. kr. deželne sodnije.)

Slovenec priporoča svojo veliko prodajnico in izdelovalnico vsakovrstnega pohištva in popraviljenje istega po cenah ki zadovoljeje gotovo vsakega gosta. Za obilne obiske se priporoča (van Cink, ulica S. Daniele št. 2.

Pekarne in sladničarne.

H. Stibiel Piazzetta S. Giacomo št. 3 (Corso ima veliko pekarno in sladničarno. Vedna zaloga vsakovrstnih tort, krokanov, konfetov, raznovrstnih sladčic v kosih in v skatljicah, finih biškotov, različnih likerjev in vin v buteljkah za poroke, birne, krste in druge slavnostne prilike. Vsakovrsten, vsak dan večkrat pečen fin in navađen kruh se razpošilja po pogodbi in naročilu franko na dom in trgovcem v razprodajo. Domač malinovec po nizki ceni.

Pozor stariši! Snažno zakrpani čevlji prihranjeni nove, kar popravlja prav točno in po nizki ceni vratar hiše št. 3, na trgu S. Giovanni, tik lekarna Leitenburg.

Zaloga vsakovrstnega pohištva.

Anton Breščak v Gorici, Gosposka ulica št. 14 in ulica Veturini ima v zalogi v veliki izbiri pohištvo vseh sogov za vsak stan od najboljšega izdelka. V zalogi ima: podobe na platno in sipe, ogledala, žime za patno, razne tapetacije itd. Daje tudi na obrok.

Nova čevljarnica „Alla Corsia Giulia“, Fran Benčiča v Trstu, ulica Giulia št. 3. Velika zaloga obuvale vsake vrste lastnega izdelka za moške, ženske in otroke. Blago kakor: podplati, usnje in pripadki so iz najboljših tu in inozemskih tovarn. Izvršuje točno vsako naročbo po meri in najnovejši modi. Vsaka poprava se dogotovi v istem dnevu. Cene brez konkurence. Kože v vseh barvah.

Zaloga dalmatinskih vin iz lastnih kleti in istrski teran toplo priporoča cenjenim družinam, gg. krčmarjem in hotelirjem. Simeon Pavlinović v Trstu, Via Chiozza 11.

Prodaja vina „Ai Maestri“

v ulici Valdivino št. 17. Od danes naprej se prodaje istrski teran po 32 nč., za na dom po 30 nč. liter. Rebulica iz Brd po 32 nč. liter. Vinski očet po 12 nč. liter. Mrzle jedi v velikem izboru vedno pripravljene. Pivo I. vrste po 20 nč. liter. Na debelo po zelo ugodnih cenah.

Prvo primorsko podjetje za razpošiljanje in prevažanje pohištva

Rudolf Exner
Trst. — Via Squero nuovo 7. — Trst.
Telefon 847.

Specijalno bavljenje za inmagaciniranje pohištva. Pakovanje vsake vrste se izvrši na najboljši način in po zmeranih cenah. Nakladanje in prevažanje pohištva po železnici in morju v vse kraje tu- in inozemstva kakor tudi iz hiše v hišo po celem mestu ali okolici s patentovanimi velikimi vozovi najnovejše konstrukcije.

Sprejemanje posameznih kovčkov, za-bojev, košev itd. za inmagaciniranje.

Sprejemajo se pošiljatve vsake vrste in kamor si bodi.

Velika zaloga koles po najnižjih cenah. Nova kolesa I. vrste od Kron 150—200, vse rabljene kolesa po K 80, 90, 100. Pneumatiki, dobre vrste K 9.— Cevi K 5.— Ceniki gratis. Vsi deli jednako po ceni.

Največja novost! Ilustrovani dunajski koncertni ročni akordeon, dobre sestave in nizke cene veliko zanimanje. Posebno fini akordeon, 10 tipk, 2 registra, 20 dvojnih glasov, 2 pridrževalca, 2 dvojna meha z okovi od jekla, odprt klavirnat od niklja, močen, širok, krasen glas, 35 cm velik krasen instrument, jamčeno brez napake, 75 najboljših okov, od niklja, godba jednaka 2 korom, lahka priučba. Cena s šolo K 9.— na ogled po povzetju, ako ne ugaja, vrnem denar.

Najnovejše, velika novost! Fotografični popolen stroj Kr. 3.80 s kojim zamore napraviti vsak brez prejšne znanosti popolnoma izgotovljene fotografije. Lahka manipulacija, velikost 5x5. Cena kompletnega stroja z vsemi potrebnimi in navodilom s krasno skatljico Kr. 3.80. Velik stroj z objektivom in nestvilnimi potrebnostmi Kr. 6.— Za zunanje narocbe se zaračuna zaboj 70 vin.

M. Rundbakin — zaloga

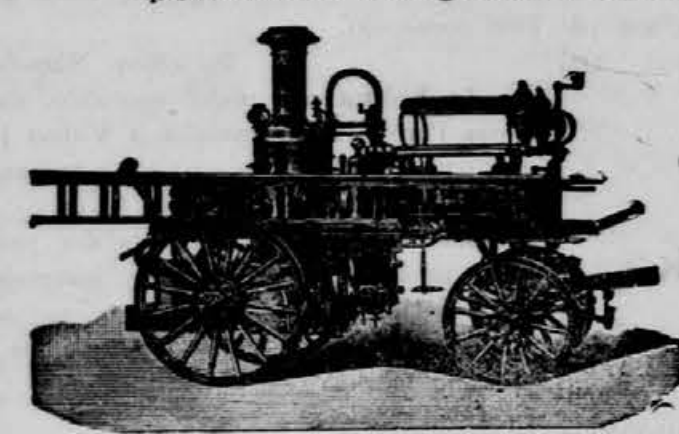
Dunaj. — IX Berggasse 3 — Dunaj.

Ceniki gratis in franko.

Ces. kr. priv. tvornica strojev, brizgalnic, čelad, cevij, pasov in prva moravska mehanična tkalnica tvrdke

Czech pri Prostjevi (Moravsko.) **R. A. SMEKAL-A** Smichov-Praga

podružnica v Zagrebu, Frankopanska ulica 9

priporoča slavnim gasilnim društvom in zasebnikom brizgalnice vsake vrste, s patentom proti zmrzlini in prirečbo, da na obe strani vodo sesajo in mečejo.

Parne brizgalice, s katerimi zamoreta že samo dva človeka delati; izučba lahka in brez mašinstva. Dalje motorne vozove, aparate za acetilenski plin, brizgalnice proti peronospori „Vermorel“ po 16 kron, „Avstrija“ po 20 kron franko na vsako pošto.

Kmetijsko orodje. Izdelki solidni, lepi in po ceni. Uzorec in ceniki brezplačno.

— Ugodni plačilni pogoji —

Spoštovanjem

Podružnica R. A. SMEKAL v Zagrebu.

Grand Hôtel-Restaurant Obelisk

OPČINA

— Nova lastnika ravnatelj Berrettini & Cattaneo. —

Valikanski vrt in veranda. — Krasen razgled.

Izvrstna kuhinja || Plzensko in Kulmbaško pivo.

dobro perskrbljena vsaki čas. || Specijaliteta: Kraški teran.

KEGLJIŠČE. — LAWN-TENNIS. — KROGLIŠČE. — BILJARD. — TELOVADNE PRIPRAVE.

— Telefon št. 657. —

Ob nedeljah in praznikih v lepem vremenu vozne zveze od restavracije „Central Pilsen“ na Općino.

Najzmernejše cene. Točno postrežbo vodita lastnika-ravnatelj osebno.

Vsakovrsta pojasnila daje in slučajna naročila prejmlje gospod BERRETTINI

„Nova restavracija Centrale Pilsen“, (Trst Via Torrente 10)

z vrtom, kamor ne pride prah, ker je v zavetju. — Kegljišče. —

Izvrstna kuhinja dobro preskrbljena vsaki čas. — Poštene cene. — Najtočnejša postrežba.

Pozor!

Častim si naznati slav. občinstvu, da je moja prodajalnica vedno preskrbljena manufakturnim blagom vsake vrste in po cenah, da se ne bojim nikake konkurence

vsaki dan dohaja novo blago.

V nadeji, da me bo slavno občinstvo počesčalo z obilnimi obiski, beleži spoštovanjem

F. Dohauschek,

trgovec z manufakturnim blagom.

Via Barriera vecchia 27 v Trstu.

Se govori Slovenski!

Obuvala.

Podpisani priporoča slavnemu slovenskemu občinstvu svoji zalogi obuvala za gospe, gospode in otroke, ki se nahajati v ulici Riborgo št. 25 in v škednju (šchedna) št. 388 (na glavni cesti). Sprejema naročbe po meri in za poprave.

Bog i narod!

Peter Rehar,
čevljarski mojster.

„Edinost“

se prodaja razven že v znanih tabakarnah tudi J. Kramar v Rojanu in Hrast, tobakarna Via Poste nuove (zraven prodajalnice Smolars.)

PODJETJE ZIMOLO - TRST

Prvo podjetje

za pogrebne svečanosti

ustanovljeno leta 1876.

Pisarna: Corso 41 — Zaloga: ul. Istituto 15
Telefon št. 141 — Telefon št. 145

Sprejemajo se pogrebi v veliki gali in I., II., III. IV. razreda; prevzi mrličev v tu- in inozemstvo; katafalki v cerkvah za pogrebne svečanosti.

Izvršuje pogrebe v popolno črni, v zlato-črni, srebrno-črni in zlato-modri barvi. Velika zaloga kovinskih krst, navadnih in najbogatejših; krst iz trdega lesa s kovinskimi okraski z vloženo cinasto krsto ali brez nje; lesenih krst; belo in črno lakiranih; vencev iz umetnih cvetlic v porcelanu ali biserih.

Prodaja na drobno in na debelo oblek iz atlasa organin, umetnih cvetlic, napisov zlato-srebrnih in sploh vsakovrstnih pop- brthdoneevreg. i

Novo tržasko pogrebno podjetje se je premestilo

s pisarno in zalogo pogrebni predmetov na Piazza delle Legna 4.

To podjetje si je pred kratkim nabavilo nove in elegantue vozove, potrebščine, in obleke, vsprejelo v svojo službo novo in praktično osoblje ter vsprejema pogrebe kateregakoli razreda po lastni tarifi.

Podjetje preskrbi tudi kolikorsibodi vozov pri spremljevanju pogrebov na pokopališče.

Gostilna Fr. Valetič,
ulica Solitario št. 12.
Vedno sveže pivo po
24 nč. Okolčansko in
istrsko vino po 40 nč.

Jakob Kosmerlj

— TRST —

ulica ss. Martiri št. 16

nasproti Komando Marine.

TRGOVINA

jestvin in kolonijalnega blaga, delikates in konserv.

Izbior raznih vin in likerjev.

Imam tudi filijalko v ulici Bastione št. 2, nasproti ženskem liceju.

Priporočam se p. n. občinstvu in sem najudanejši

Jakob Kosmerlj.

Sprejemajo se tudi naročbe za razpošiljanje.

Važno oznanilo!

Podpisani smatra si v dolžnost javiti, da se VINA iz VISA, KASTELOV pri SPLITU, ISTRE, in BELA VINA iz VISA, ki se prodajajo v njegovih zalogi, analizovana in stavljen pod stalno kontrole zavoda za kemično analizovanje, ovlaščenega od c. kr. avstrijskega ministerstva. Zato se stavlja na vse sode in boteljke kontrolna in garancijska znamka št. 137. To določbo je izdalo visoko c. kr. notranje ministerstvo radi pregostega kvarjanja vina, ki stavlja v resno nevarnost ljudstvo.

Kedor si torej vkupi vino v moji zalogi, je gotov, da se v njem ne nahaja drugih snovi, nego da je vino čisto in naravno, da se sme z mirno vestjo dajati bolnikom in konvalescentom, ker analizirani zavod stavlja pod svoje varstvo samo ona vina, ki so čista in imajo vso potrebno vsebino, ki jo morajo imeti najčistejša vina.

CENE:

Istrski teran	liter po 32 novč.
Vino iz Kastelov pri Splitu	34
Vino iz VISA	34
Vino Opollo	38
Belo vino iz VISA	40

Zahtevajte vselej jamstveno znamko.
Josip Tami
ulica Legna št. 6 (Dvorišče).

Kdor potrebuje žaluzije, tkane lesene ali pletene rolete, železne ali lesene zatvornice za prodajalnice, naj se obrne naravnost na

Prvo hrvatsko toyarno žaluzij roletov, lesenih in železnih zatvornic in kartonaže

G. Skrbič

Zagreb — Ilica 40 — Zagreb.

Ceniki brezplačno in franko. Varnost se potovalnih zastopnikov, ki zahtevajo denar v naprej.

KADILCI!

ZAHTEVAJTE POVSOD CIGARETNE PAPIRČKE V KORIST DRUŽBI SV. CIRILA IN METODA KATERI SO NAJBOLJŠI OD VSEH DRUGIH GLAVNA ZALOGA

JOS. ŠTOKA-TRST